

A Cseh és Szlovák Szövetségi Köztársaság törvénye a létminimumról (1991. október 29.)

A Cseh és Szlovák Szövetségi Köztársaság Szövetségi Gyűlése megalkotta a következő törvényt:

1.

Ez a törvény létminimumként azt a társadalom minden polgára számára elismert minimális jövedelemszintet állapítja meg, amely alatt valaki anyagi értelemben szegénynek tekinthető.¹

2.

1. Az állampolgárok létfeltételeit elsősorban a munkakeresetből, vagyomból, rokkantsági és öregségi nyugdíjból, vagy egyéb állami támogatásokból származó jövedelmek biztosítják.

2. Azok az állampolgárok részesülhetnek támogatásban, akiknek jövedelme nem éri el a létminimumot, és jövedelmüket – koruk, egészségi állapotuk vagy más komoly ok miatt – munka útján nem tudják növelni.

A támogatás módját, egyéb feltételeit és szintjét egyéb jogszabályok határozzák meg.

3.

1. A létminimum minden állampolgár, illetve az állampolgároknak a 4. paragrafusban meghatározott együttese esetén az az összeg, amelyet ez a törvény a létfenntartás és egyéb alapvető személyes szükségletek, valamint az alapvető háztartási kiadások fedezeteként elismer.

2. Az állampolgárok létfenntartásához és egyéb alapvető személyes szükségleteik kielégítéséhez szükséges összegek a következők:

– 900 Kcs² havonta, 6 év alatti gyermek esetén,

– 1000 Kcs havonta, 6–10 év közötti gyermek esetén,

– 1200 Kcs havonta, 10–15 év közötti gyermek esetén,

– 1300 Kcs havonta, 15–26 év közötti eltartott gyermek esetén,

– 1200 Kcs havonta, egyéb állampolgárok esetén.

3. Az alapvető háztartási kiadások fedezéséhez szükséges összegek a következők:

– 500 Kcs havonta, egyedülálló személy esetén,

– 650 Kcs havonta, kétszemélyes háztartás esetén,

– 800 Kcs havonta, három- vagy négy személyes család esetén,

– 950 Kcs havonta, öt- vagy többszemélyes háztartás esetén.

4. Az alapvető háztartási kiadások fedezéséhez szükséges összeget akkor is csak egyszer lehet figyelembe venni, ha a háztartásnak a 4. paragrafusban említettekén kívüli személy is tagja.

4.

A jövedelmek kiszámításakor a következőket kell figyelembe venni:

a) a saját jövedelem és a házastárs (élettárs) jövedelme,

b) házaspár és eltartott gyermek esetén mindkét szülő és a velük egy háztartásban élő eltartott gyermek után járó jövedelmek,

c) olyan házaspár esetén, ahol ők maguk eltartott gyermekek, saját jövedelmek és a családi pótlék, valamint az adókedvezmény, melyet eltartójuk kap,

d) eltartott gyermek esetén az utána járó jövedelem és szülei jövedelme, ha azok vele egy háztartásban élnek, ha a gyerek csak egyik szülőjével él egy háztartásban, vagy más állampolgárral él, illetve külön él, akkor a gyerek saját jövedelme, a vele együttélő szülő jövedelme és az utána járó családi pótlék.

5.

1. A jövedelem a következőket tartalmazza:

a) minden munkajövedelem az adólevonás után,

b) minden vagyomból származó jövedelem az adólevonás után,

c) rokkantsági- és nyugdíj-járadékok,

d) árkompenzáló támogatások, szülői támogatás és egyéb állami támogatások,

e) munkanélküli támogatások,

f) szociális támogatások,

g) tartásdíj és létfenntartási hozzájárulások,

h) egyéb ismétlődő, rendszeres jövedelem, beleértve a személyi jövedelemadót fizetők adókedvezményeit is.

2. A jövedelem *nem* tartalmazza:

a) gyerekek és tanulók ösztöndíja, díjazása,

b) eltartott gyermekek szünete keresete, és egyéb alkalmi munkából származó bevételek,

c) eseti betegségi- és nyugdíj-támogatások,

d) kizárólag egészségi helyzet miatt folyósított szociális támogatások,

e) betegség miatti nyugdíj-pótlék és gyermektámogatási pótlék.

3. A más személy részére fizetett tartásdíjat le kell vonni az 1.-beli jövedelmekből.

6.

Eltartott gyermeknek azt kell tekinteni, akit a Társadalombiztosításról szóló törvény ilyenek elismer.

7.

Abban az esetben, ha az alacsony jövedelmű aktív háztartások többségének létfenntartási költségei legalább 10%-kal nőnek az itt megállapított összegekhez képest, a Cseh és Szlovák Szövetségi Köztársaság Kormánya rendeletével növeli a 3. paragrafus (2) és (3) bekezdésében megállapított összegeket.

Az emelés oly módon történik, hogy az egyes háztartástípusokra megállapított létminimum-összegek és az egy főre jutó évi átlagjövedelmek egymáshoz viszonyított aránya változatlan maradjon.

8.

A Szövetségi Munkaügyi és Szociális Minisztérium társadalombiztosításról szóló rendeletének 139–142. és 182. paragrafusa hatályát veszti, és helyébe az új rendelet lép.

9.

E törvény a kihirdetése napján lép hatályba.

Jegyzetek

1. A Cseh és Szlovák Szövetségi Köztársaság Szövetségi Gyűlése által elfogadott Alkotmány „Alapvető Emberi- és Szabadságjogok” fejezete 30. paragrafus (2) bek.

2. Megjegyzés: az egy főre jutó havi átlagos nettó jövedelem kb. 4800 Kcs (1 Kcs = kb. 2,7 Ft).

Létminimum most

Az Újpesti Családsegítő Központ ismét nyilvánosságra hozza létminimum-számításának eredményeit 1992. május 1-jei árakon számolva.

Családtípus	Családtagok létminimuma	Összesen	Egy főre
Egyedülálló nő	15 185		15 185
Nyugdíjas nő	12 148		12 148
Egyedülálló férfi	15 011		15 011
Nyugdíjas férfi	12 009		12 009
Anya + 1 gyerek	12 096 + 9 951	22 047	11 023
Házaspár	11 922 + 12 096	24 018	12 009
Nyugdíjas házaspár	9 537 + 9 667	19 214	9 607
Házaspár + 1 gyerek	11 012 + 11 186 + 9 041	31 239	10 413
Anya + 2 gyerek	11 186 + 2 x 9 041	29 268	9 756
Házaspár + 2 gyerek	10 647 + 10 821 + 2 x 8 676	38 820	9 705
Házaspár + 3 gyerek	10 408 + 10 581 + 3 x 8 436	46 297	9 259

A négytagú „típus”-család egy főre eső létminimuma vészesen közeledik a 10 ezer Ft-hoz. Emlékeztetőül: 1991 májusában a létminimum 7197 Ft volt. Ez azt jelenti, hogy az elmúlt egy év alatt több mint egyharmadával (34,8%) növekedett a minimális megélhetés költsége.

Az áprilisi növekedési ütem kétségkívül kisebb, mint amit az utóbbi hónapokban megszoktunk (1,3%). Ez nem jelenti azt, hogy az árak stabilizálódtak. Az általunk figyelt árucikkek, szolgáltatások árainak egyharmada az elmúlt hónapban is változott. Igaz, először fordult elő, hogy több árucikknek csökkent (83), mint növekedett (66) az ára.

Az árnövekedés elsősorban az újonnan megjelenő szezonális ruházati cikkeket érintette. Jellemző, hogy egyes magyar és kelet-európai gyártmányú háztartási cikkeknek pár hónapon keresztül csökken az ára, majd eltűnnek a piacról, átadván helyüket más árfekvésű s minőségű nyugat-európai termékeknek.

A folyamatos elszegényedés mellett egyre több szor esik a szociális célú pénzeszközök felhasználásáról. 1991-ben a fővárosi önkormányzatok 1,8 milliárd Ft-ot osztottak ki segélyként. Összehasonlításképpen: 1992-ben a fővárosi lakosság lakáscélú esedékes törlesztési kötelezettsége – csak az OTP felé – több mint 4 milliárd forint. A hagyományosan rászorultságot vizsgáló segélyezési rendszer a lakosság alig több, mint 10 százalékát (214 ezer embert) érte el. A tavaly folyósított egy főre eső átlagos segélyösszeg 8440 Ft volt. 1991-ben 92 675 Ft kellett a létminimum eléréséhez. A segélyezettek így átlagosan a létminimum 9,1 százalékát kapták kézhez állami segély formájában.

Idéznénk egy jelenleg folytatott vizsgálatunk részeredményét: közel 300, önmagát létminimum alatti szinten élőknek minősítő újpesti család átlagosan a létminimum 73 százalékából fedezi megélhetését.

A fentiek ismeretében fokozottan aktuálisnak tartjuk, hogy az állam törvényben fogalmazza meg szociális kötelezettségeit állampolgáraival szemben. Egyébként az a véleményünk, hogy az életben maradáshoz minden magyar állampolgárnak legyen joga.

Budapest, 1992. május 5.

Újpesti Családsegítő Központ

Szegénység az Európa Házban (Kihívás a szociális munka számára)

A Szociális Munkások Nemzetközi Szövetsége (IFSW) először tart konferenciát Közép-Kelet-Európában, Magyarországon. Szeretnénk Önt is az Európa valamennyi országából érkező 500 résztvevő között üdvözölni. Új arcok, új szakterületek, új tapasztalatok, régi ismerősök, mindez 1993. augusztus 22–24. között, Debrecenben.

A Szociális Munkások Magyarországi Egyesülete és a Norvég Szociális Munkások Egyesülete által közösen szervezett esemény egyedülálló a maga nemében, mert a „civis város”-ból Nagyváradra, Kassára és Munkácsra is szervezünk szakmai túrákat.

A hazai politikai, gazdasági és szakmai változások adják meg az új találkozás keretét Kelet és Nyugat szociális szakemberei számára. Legyen a magyar és a norvég egyesületek szoros partneri viszonya példa a találkozói irányát illetően; példa a közös munkára, a hasonlóságok és a különbözőségek kimondhatóságára, az egymásra figyelő kölcsönös tanulási folyamat lehetséges útjaira.

Témák

Egyszerre vagyunk nyertesek és vesztesek a formálódó Európa Házban, ahol még a vesztesek sem egyformák. Nemzeti hagyományaik, politikájuk, gazdaságuk, kultúrájuk, céljaik és lehetőségeik nagyon eltérőek. Mindezek végiggondolása során nem hihetünk semmilyen korábban „végleges”-nek hitt megoldásban. Jöjjön és gondolkodjon velünk! Ossza meg velünk álmait, elképzeléseit, szakmai és személyes vágyait például az alábbiakról: a gyermekek, a nők, az idősek, a családok, a munkanélküliek, a hajléktalanok, a menekültek, a fogyatékosak, a deviánsok, a kisebbségek, az intézmények, a régiók, az állam és a szegénység összefüggéseiről.

E felhívást tekintse előadás írására és műhely-beszélgetés vezetésére szóló felkérésnek, melyekre a jelentkezési határidő 1992. szeptember 30.

Program

Augusztus 21. szombat

Regisztráció
Fogadás

12.30 Ebéd

14.00 Plenáris előadás:
Kriziskezelés, vagy hosszútávú stratégia?

Augusztus 22. vasárnap

8.00 Regisztráció
9.30 Megnyitó
11.00 Plenáris előadás:
„Szegény Európa, a szegények Euró-
pája” (A régiók összehasonlítása)
12.30 Ebéd
14.00 Műhely-beszélgetések
19.30 Debrecen város polgármesterének
fogadása

15.30 Műhely-beszélgetések
20.00 Vacsora

Augusztus 24. kedd

9.00 Plenáris előadás:
„Az állam hatalma és
a szegénység hatalma”
10.30 Műhely-beszélgetések
12.30 Ebéd
14.00 Műhely-beszélgetések
16.00 Konferencia-záró összejövélés
19.00 Informális záróest

Augusztus 23. hétfő

9.00 Plenáris előadás: „A szegénység szép!
Menekülés a fogyasztói társadalom
stigmái elől: a »zöld út« vagy a »műút«”
11.00 Műhely-beszélgetések

Augusztus 25. szerda

9.00 Szakmai látogatások, kirándulások

Nyelvek: Angol, német, francia, spanyol és magyar nyelvű szinkrontolmácsolást biztosítunk az előadásokon és szükség szerint egyes műhely-beszélgetéseken.

Pályázat: Az igénylések beérkezési sorrendjében Dél-, Közép-, és Kelet-Európa résztvevői és diákjai számára, korlátozott számú résztvételi kedvezmény pályázható.

CONTENTS**Herbert J. Gans:**

Functions of the Undeserving Poor:
the Uses of the Underclass in America

Danny Pieters:

Introduction into the Social Security Law of the
Member States of the European Community

Imre Lengyel:

Our Debts and Credits

Zsuzsa Ferge:

A Critical Assessment of the Social Law

István Gy. Tóth:

The Outlines of a Liberal Social Policy

Mária Frey-Ilona Gere:

Social Effects of Unemployment

Csaba Bánfalvy:

New Initiatives among Unemployed

Margit Molnár:

Extracts from the History of Social Care in the Ancient Times

Pál Léderer:

Palm Trees should Grow in Shadow

Bill Jordan:

Good Advice

English Summaries**ZSUZSA FERGE:****A CRITICAL ASSESSMENT OF THE SOCIAL LAW**

A proposal for the coming Social Law was put on debate in a former issue of *Esély* (5/1991). Since that time the new Social Law has improved in many respects and has come close to Western European standards. There are however some „holes” in the concept, as well. The author analyses in detail the weaknesses of the new concept like the absence of adequate provisions for those who are not entitled to insurance-based benefits, and the still unsolved problem of young unemployed, just to mention some of the most important ones. The author points out that the modifications of the former concept have contributed to a better satisfaction of needs and interests of the users of the system.

IMRE LENGYEL:**OUR DEBTS AND CREDITS**

The author gives a sophisticated picture about the indebtedness of the population living in the depression zones of the country. As it has become well-known by now, the number of people being indebted and the rate of unemployment is at least three times higher in the Northern-Eastern region of the country than in the more developed parts of Hungary. The workless population largely consists of unskilled workers who have slim chances to find a job in the neighbourhood of their homes due to the industrial, infrastructural and cultural underdevelopment of the territory and the lack of educational possibilities.

E SZÁMUNK SZERZŐI

Bánfalvy Csaba – közgazdász, szociológus,
Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola

Ferge Zsuzsa – szociológus,
ELTE BTK Szociálpolitikai Tanszék

Frey Mária – közgazdász, tudományos tanácsadó,
Munkaügyi Kutatóintézet

Herbert J. Gans – szociológus,
a new-yorki Columbia Egyetem professzora

Gere Ilona – közgazdász, szellemi szabadfoglalkozású

Bill Jordan – szociális munkás, a társadalomtudományok
professzora, Exeteri Egyetem

Lengyel Imre – matematikus, közgazdász
MTA Regionális Kutatások Központja,
Alföldi Kutatócsoport

Léderer Pál – szociológus,
ELTE Szociológiai és Szociálpolitikai Intézet

Molnár Margit – szociológus, JPTE

Danny Pieters – jogász, egyetemi tanár,
Katholieke Universiteit, Leuven

Tóth István György – közgazdász, BKE Szociológia Tanszék
